



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.10.3.2025

**Pani
Aleksandra Kędzierska -
Buczyńska
Dyrektor
Środowiskowego Domu
Samopomocy dla Osób
z Zaburzeniami Psychicznymi
„Magnolia” w Opolu
ul. Dambonia 3,
45-860 Opole**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/032 - Zapewnianie osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy w formie środowiskowych domów samopomocy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi "Magnolia" w Opolu ¹ , ul. Alojzego Dambonia 3, 45-860 Opole
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aleksandra Kędzierska - Buczyńska, Dyrektor, od 13 listopada 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy 2. Świadczenie usług i zapewnianie standardu w ramach środowiskowych domów samopomocy
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 z wykorzystaniem dowodów i informacji sporządzonych przed i po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Celina Augustyn, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LOP/92/2025 z 10 lipca 2025 r.

(akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2022-2024 dom jako ośrodek wsparcia dziennego skutecznie świadczył usługi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, które odpowiadały obowiązującym standardom określonym przepisami rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴. Realizacja usług na rzecz uczestników domu przebiegała w bezpiecznych warunkach, w dwóch obiektach ŚDS (typu A i B oraz C) w pomieszczeniach (pracowniach) wyposażonych w niezbędny sprzęt do przeprowadzania zajęć wspierająco - aktywizujących, przy udziale kadry o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych.

Dyrektor ŚDS rzetelnie i terminowo, przy księgowo-finansowym wsparciu Centrum Usług Wspólnych w Opolu⁵, składała w systemie Centralnej Aplikacji

¹ Dalej: ŚDS lub dom.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 249; dalej: rozporządzenie w sprawie ŚDS.

⁵ Do Centrum Usług Wspólnych należały czynności sprawozdawczo-rachunkowe, jak kwartalne sprawozdania z wydatków na funkcjonowanie ŚDS, roczne sprawozdania rzeczowo-finansowe i budżetowe; dalej: CUW.

Statystycznej⁶ miesięczne informacje o aktualnej liczbie uczestników domu, co umożliwiło Wojewodzie Opolskiemu prawidłowe ustalenie kwoty należnej dotacji celowej. Otrzymane środki w kwocie łącznej 7 451,6 tys. zł⁷, Dyrektor ŚDS wykorzystwała zgodnie z ich przeznaczeniem. Czynność rozliczenia dotacji celowej, jak i pozostałe czynności sprawozdawczo-rachunkowe związane z ŚDS, realizowało CUW.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na tym, że na zewnątrz budynku typu C nie było oznaczonego miejsca do zbiórki do ewakuacji, co uzupełniono w trakcie kontroli.

W ŚDS rzetelnie oraz prawidłowo prowadzono dokumentację indywidualną i zbiorczą uczestników. Oprócz opieki nad uczestnikami, stosowano zróżnicowane zajęcia, które opierały się na realizacji indywidualnych i grupowych treningów, mających na celu zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej uczestników, a także rozwój kompetencji społecznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy

Opis stanu faktycznego

1. W latach objętych kontrolą ŚDS otrzymał dotacje celowe w łącznej wysokości 7451,6 tys. zł. Przyznane dotacje celowe obejmowały dwie kategorie: pierwszą stanowiły środki finansowe przeznaczone na bieżące prowadzenie ŚDS (w tym tzw. zwiększenia przysługujące na podstawie programu *Za życiem*⁹); z kolei drugą - środki finansowe na rozwój infrastruktury ŚDS lub środki na dodatki motywacyjne dla pracowników jednostek pomocy społecznej.

Stan otrzymanych środków w ramach ww. dwóch kategorii przedstawiał się w latach 2022-2024 następująco: a) w 2022 r. – 2257,6 tys. zł (w tym: 73,3 tys. zł w ramach programu „Za życiem” i 10,0 tys. zł na rozwój ŚDS; b) w 2023 r. – 2524,7 tys. zł (w tym: 123,5 tys. zł w ramach programu „Za życiem” i 24,0 tys. zł na rozwój ŚDS; c) w 2024 r. – 2669,3 tys. zł (w tym: 139,9 tys. zł w ramach programu „Za życiem”; 0 zł na rozwój ŚDS i 139,7 tys. zł na wypłaty dodatków motywacyjnych dla pracowników). W latach objętych kontrolą nie przekazywano ŚDS środków dotacji z przeznaczeniem na zadania inwestycyjne.

(akta kontroli str. 627-639, 900-920)

W 2022 r. na cel rozwoju, ŚDS otrzymał łącznie 10,0 tys. zł, z czego sfinansowano zakup elementów wyposażenia. Dopuszczenie ŚDS obejmowało: zakup taboretu elektrycznego do pracowni kulinarnej (2,6 tys. zł); zakup pętli indukcyjnej (2,0 tys. zł), zakup czterech tablic tyflograficznych (3,1 tys. zł); zakup bezprzewodowego

⁶ Dalej: CAS.

⁷ W tym na rozwój infrastruktury kwotę 34,0 tys. zł.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Program ustanowiony uchwałą nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250, ze zm.); dalej: program „Za życiem”.

systemu przywoławczego dla osób niepełnosprawnych do stosowania w toalecie (0,25 tys. zł). Powyższe zostało szczegółowo opisane w dalszej części wystąpienia.

(akta kontroli str. 52, 525-545)

W 2023 r. ŚDS otrzymał na cel rozwoju dotację w kwocie 24,0 tys. zł. Środki przeznaczono na: uzupełnienie ubytków tynku elewacji, pęknięć na budynku oraz wymianę / naprawę czap betonowych na kominach wentylacyjnych (9,9 tys. zł); remont / wymianę wykładziny na schodach oraz fragmentów na korytarzu i w pracowni terapeutycznej w budynkach ŚDS (4,3 tys. zł); remont / wymianę rynien i rur spustowych w budynku ŚDS (4,1 tys. zł); zakup trzech używanych komputerów stacjonarnych wraz z oprogramowaniem z przeznaczeniem do pracowni komputerowej (4,0 tys. zł).

(akta kontroli str. 316-332)

W 2024 r. ŚDS nie otrzymał żadnych środków na rozwój infrastruktury, pomimo wniosku Prezydenta Miasta Opola do Wojewody Opolskiego o przyznanie z rezerwy celowej Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej łącznie 540,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 1307-1328)

Miasto Opole¹⁰ nie zawierało umów z Opolskim Urzędem Wojewódzkim¹¹ na bieżące prowadzenie ŚDS. Środki finansowe z budżetu państwa były bowiem wprowadzane do planu finansowego Miasta na dany rok budżetowy (w dziale 852, rozdział 85203¹²). Środki, które wpływały na realizację zadań przez ŚDS w danym roku budżetowym przekazywano na rachunek bankowy Miasta, następnie na rachunek bankowy CUW, skąd następowała obsługa księgowa konta jednostki kontrolowanej. W obszarze rachunkowości i sprawozdawczości CUW realizowało zadania głównego księgowego ŚDS. Pełnomocnictwa¹³ udzielone Dyrektor ŚDS przez Prezydenta Miasta Opola obejmowały zaciąganie zobowiązań w związku z bieżącą działalnością ŚDS (ujętą w planie finansowym Miasta) z tytułu umów, których realizacja była niezbędna do zapewnienia ciągłości funkcjonowania.

(akta kontroli str. 900-920, 955-956)

W latach 2022-2024 wszystkie środki finansowe ŚDS otrzymał na podstawie wniosków złożonych poprzez CAS do OUW za pośrednictwem CUW¹⁴. Dokumentacja, która opisywała przyjęte zasady rachunkowości dla ŚDS¹⁵ spełniała wymagania art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶.

¹⁰ Dalej: Miasto.

¹¹ Dalej: OUW.

¹² Na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej.

¹³ Z 12 maja 2020 r., 13 stycznia 2022 r., 3 stycznia 2023 r., 2 stycznia 2024 r., 2 stycznia 2025 r.

¹⁴ Księgi rachunkowe w CUW były prowadzone z wykorzystaniem systemu Progman Rozrachunki Premium, Finanse Premium Plus, Płace, Zlecone, Przelewy.

¹⁵ Zarządzenie nr 49/2019 Dyrektora Centrum Usług Wspólnych w Opolu z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki rachunkowości) w jednostkach obsługiwanych, obowiązujące od 1 stycznia 2020 r.

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.; dalej: ustawa o rachunkowości.

Dochowano też prawidłowego wyodrębnienia środków ŚDS w ewidencji księgowej¹⁷.

(akta kontroli str. 299-303, 380-430, 627-639)

CUW co miesiąc (najpóźniej do 10. dnia miesiąca) kierowało do OUW miesięczne zapotrzebowanie na środki finansowe przeznaczone na utrzymanie miejsc w ŚDS – odpowiednio do faktycznej liczby uczestników w danym miesiącu. W latach 2022-2024 zapotrzebowania w systemie CAS były przygotowywane na podstawie danych sporządzonych przez Dyrektora ŚDS. Jak poinformowała Dyktor CUW, Dyktor ŚDS przekazywała niezbędne informacje, a następnie CUW dokonywał czynności technicznej wprowadzenia danych do CAS.

(akta kontroli str. 641-644)

Liczba uczestników zadeklarowana przez Dyktor ŚDS¹⁸ w każdym z badanych 12 dokumentów dotyczących zapotrzebowania na środki finansowe była prawidłowa¹⁹. Ww. prawidłowość zapewniały przygotowane przez Dyktor ŚDS trzy zestawienia, tj. wykaz uczestników za dany miesiąc wraz z numerem decyzji oraz terminem jej obowiązywania; zestawienie uczestników kwalifikujących się do podwyższonej kwoty dotacji (w danym miesiącu) z datą stosownego orzeczenia i okresem jego ważności; zestawienie uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz spektrum autyzmu kwalifikujących się do podwyższonej kwoty dotacji z programu „Za życiem”.

(akta kontroli str. 247-266)

W latach 2022-2024 liczba uczestników wynosiła odpowiednio: 110, 109 oraz 113 w stosunku do liczby miejsc statutowych wynoszących odpowiednio: 90, 84 oraz 84²⁰. Potwierdzeniem liczby osób korzystających ze wsparcia w ŚDS w danym miesiącu była ewidencja uczestników ŚDS, prowadzona w ŚDS w sposób ciągły i chronologicznie według dat przyjmowania uczestników do domu.

Dotacje otrzymane przez ŚDS, zarówno na bieżące prowadzenie, jak i na rozwój infrastruktury, według stanu na 31 grudnia każdego roku objętego kontrolą, wykorzystywano na: zadania statutowe ŚDS²¹; zadania wskazane w programach działalności ŚDS, zadania określone w planach pracy ŚDS sporządzonych w każdym roku i uzgodnionych z Wojewodą Opolskim; a także w umowach z wykonawcami / dostawcami produktów lub usług, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 52, 1307-1328)

¹⁷ Księgowość CUW ewidencjonowała wpływy środków od Wojewody Opolskiego na kontach: WN 130, MA 223 (rozliczenie wydatków budżetowych rozdz. 85203 UWSDS/02).

¹⁸ Istniała zgodność pomiędzy liczbą miejsc dotowanych a liczbą obowiązujących w danym miesiącu decyzji administracyjnych organu prowadzącego oraz orzeczeń uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

¹⁹ Do wydawania decyzji z upoważnienia Prezydenta Miasta Opola, upoważnieni byli wybrani pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu.

²⁰ Wyższa liczba uczestników od liczby miejsc statutowych wynikała z regulacji § 7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

²¹ Uchwała Nr XXXII/332/08 Rady Miasta Opola z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie zmiany statutu Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z zaburzeniami Psychicznymi w Opolu. Statut w § 4 stanowi, że podstawową działalnością ŚDS jest świadczenie usług opiekuńczych i niesienie pomocy osobom o obniżonej sprawności psychicznej lub z zaburzeniami zdrowia psychicznego.

W latach 2022-2024 nie realizowano zadań inwestycyjnych, w tym zadań mających na celu uzyskanie lub poprawę standardu świadczonych usług w ŚDS. Standard polegający na dochowaniu powierzchni co najmniej 8m² przypadającej na każdego uczestnika ŚDS typu C, został osiągnięty poprzez decyzję o zmniejszeniu liczby miejsc statutowych z 30 do 24 – od 1 stycznia 2023 r. Skutkiem tego działania było zmniejszenie dostępności, gdyż od października 2023 r. do dnia zakończenia kontroli²² liczba osób z zaburzeniami psychicznymi oczekujących na wsparcie w formie uczestnictwa w domu typu C systematycznie wzrastała²³.

(akta kontroli str. 1262-1263)

Ze środków przyznanych Miastu z rezerwy celowej Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Prezydent Miasta zawarł 4 maja 2023 r. z Wojewodą Opolskim umowę nr ŚDS/5/2023 na realizację zadania *prowadzenie i rozwój infrastruktury ŚDS*. Przeznaczenie zakupionego sprzętu do pracowni komputerowej potwierdzał dokument OT (*Zbiornicze przyjęcie składników majątku*).

(akta kontroli str. 316-332, 440-442a)

Badaniem pod kątem prawidłowości wydatkowania środków objęto cztery umowy, których zawarcie lub realizacja przypadały na lata 2022-2024:

- umowę z 10 października 2022 r. na kwotę 3,1 tys. zł, dotyczącą zadania pn. *zaprojektowanie, wykonanie i dostawa czterech tablic informujących o rozkładzie pomieszczeń w budynkach w sposób wizualny i dotykowy (tyflografika)*;
- umowę²⁴ na dostawę ciepła na kwotę w łącznej wysokości w 2023 r. 42,0 tys. zł (kwota według zużycia)²⁵;
- umowę na kwotę w łącznej wysokości 0,5 tys. zł²⁶ na usługę informatyczną (Biuletyn Informacji Publicznej);
- umowę z 2 lipca 2019 r. na kwotę w łącznej wysokości 2,3 tys. zł²⁷ na realizację zadania pn. *wykonanie przeglądu platformy dla osób niepełnosprawnych*.

Zbadano również 15 dowodów księgowych²⁸, związanych z ww. umowami. Nie stwierdzono odstępstw od wymogów przewidzianych ustawą o rachunkowości, obowiązującą Polityką rachunkowości²⁹ oraz Instrukcją obiegu dokumentów³⁰. Do Dyrektora ŚDS należały obowiązki dotyczące opisu przeznaczenia wydatku i kontrola merytoryczna dokumentu księgowego.

(akta kontroli str. 408-432, 1349-1375)

Zarówno zawarcie umów na przyznanie dotacji celowej, jak i późniejsze ich rozliczenie były czynnościami należącymi do Miasta (realizował je wspólnie CUW

²² Stan na 30 września 2025 r.

²³ Odpowiednio 3 osoby w 2023 r., 7 osób w 2024 r. i 8 osób według stanu na 30 września 2025 r.

²⁴ Umowa HK/419/400131/2013 z 29 listopada 2013 r. obowiązująca od 1 stycznia 2014 r.

²⁵ Obejmowała zużycie ciepła w dwóch lokalizacjach ŚDS.

²⁶ Wydatek jednorazowy potwierdzony dokumentem księgowym z 25 listopada 2024 r.

²⁷ W 2023 r. 12 usług potwierdzonych dokumentami księgowymi.

²⁸ Faktura Vat nr 2/11/2022 z 14 listopada 2022 r., faktura VAT nr 289/2024 z 25 listopada 2024 r.; faktura VAT nr HK/4952/402624/2023 z 10 lutego 2023 r. oraz 12 faktur VAT wystawionych w 2023 r. przez ELKW Service, w tym trzy na kwotę 98,40 zł oraz dziewięć faktur VAT na kwotę 226,32 zł każda.

²⁹ Zarządzenie nr 49/2019 Dyrektora Centrum Usług Wspólnych z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w jednostkach obsługiwanych.

³⁰ Zarządzenie nr 4/2017 Dyrektora Centrum Usług Wspólnych z dnia 26 lipca 2017 r.

oraz Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta). Dokumenty sprawozdawcze³¹ przygotowane przez CUW zatwierdzał Prezydent Miasta.

(akta kontroli str. 443-482, 588-589, 1375)

2. W obu latach 2022 i 2023 ŚDS wykorzystał dotację celową na rozwój infrastruktury i zakup wyposażenia przy zastosowaniu przepisów regulaminu udzielania zamówień publicznych³². Dokonanie takich wydatków wymagało uprzedniego uzgodnienia z organem prowadzącym możliwości sfinansowania zakupu, a także przeprowadzenia rozeznania cen rynkowych, sporządzenia pisemnej umowy lub złożenia zamówienia, co wykonano w sposób prawidłowy.

(akta kontroli str. 270-295, 301, 312-330)

Badaniem objęto dwa zamówienia zrealizowane na podstawie ww. regulaminu, tj. 1) zakup taboretu elektrycznego do pracowni kulinarnej oraz 2) zakup płyty indukcyjnej, tablic tyflograficznych i bezprzewodowego systemu przywoławczego. Do ww. zakupów zastosowano tryb właściwy dla wartości zamówienia od 6,0 tys. zł do 15,0 tys. zł netto³³. Podstawą udzielenia zamówienia była najkorzystniejsza oferta cenowa.

(akta kontroli str. 380-408, 422-434, 450-489, 576-639)

3. W latach objętych kontrolą nie prowadzono usług całodobowych, a tym samym ŚDS nie pobierał żadnych opłat z tytułu świadczonych usług. Ponadto nieodpłatnie prowadzono (dwa razy w miesiącu) dwie grupy wsparcia dla opiekunów i rodzin uczestników³⁴. Opiekunowie uczestników mieli również możliwość skorzystania nieodpłatnie z indywidualnego poradnictwa psychologicznego lub pomocy pracownika socjalnego.

(akta kontroli str. 640, 1262-1265)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Kontrolowana jednostka rzetelnie i zgodnie z liczbą obowiązujących w danym miesiącu decyzji administracyjnych w sprawie skierowania do ŚDS przedkładała do CUW dane dotyczące faktycznej liczby uczestników w niej przebywających (a CUW przekazywał te dane Wojewodzie Opolskiemu). Otrzymane środki finansowe z dotacji celowych na bieżące prowadzenie i rozwój ŚDS wykorzystano w sposób prawidłowy. W ŚDS nie występowały zamówienia, co do których należałoby stosować przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁵.

³¹ Rozliczenie dotacji celowej miało formę sprawozdań kwartalnych z wykorzystania dotacji, *Informacja dotycząca wykorzystania środków w rozdziale 85203 Ośrodki Wsparcia*.

³² Zarządzenie nr 30/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania regulaminu zamówień publicznych; dalej: regulamin.

³³ Do potencjalnych wykonawców przesłano pocztą elektroniczną pisemne zapytanie ofertowe.

³⁴ Odrębnie dla opiekunów osób leczących się psychiatrycznie i odrębnie dla opiekunów osób z demencją.

³⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm.

OBSZAR**2. Świadczenie usług i zapewnianie standardu w ramach środowiskowych domów samopomocy****Opis stanu faktycznego**

1. ŚDS utworzony został przez Miasto Opole 20 listopada 1997 r.³⁶ jako samodzielna jednostka organizacyjna i budżetowa gminy Opole³⁷. Typ domu określono jako A, B i C³⁸. Organem prowadzącym i nadzorującym działalność ŚDS był Prezydent Miasta. Od 1 stycznia 2023 r. ŚDS przeznaczono dla 84 uczestników (do 31 grudnia 2022 r. – 90 uczestników³⁹). ŚDS działał przez pięć dni w tygodniu po osiem godzin dziennie⁴⁰. W ŚDS obowiązywał ramowy plan dnia, z którego wynikało, że zajęcia w grupach terapeutycznych odbywają się od 8.00 i nie wykraczają poza 15.00⁴¹.

(akta kontroli str. 3-24, 51)

W latach 2022-2024 ŚDS funkcjonował na podstawie statutu i regulaminu organizacyjnego oraz programu działalności (opracowanego odrębnie dla każdego typu domu) oraz planu pracy na każdy rok. Plany pracy obejmowały cele główne działań i zajęć prowadzonych w ŚDS, zaplanowane formy zajęć (treningi funkcjonowania w różnych obszarach; poradnictwo, w tym przygotowujące do podjęcia zatrudnienia; zajęcia edukacyjne; grupa wsparcia dla opiekunów). Wszystkie ww. dokumenty opracowała Dyrektor ŚDS, przekazane zostały Wojewodzie Opolskiemu w celu ich uzgodnienia⁴², po czym zatwierdzał je organ prowadzący ŚDS⁴³.

(akta kontroli str. 59-118)

W latach 2022-2024 dla celów nadzoru Miasta nad funkcjonowaniem ŚDS Dyrektor ŚDS opracowywała również inne plany pracy domu, z miernikami określającymi stopień realizacji wyznaczonego celu⁴⁴. Każdy cel powiązano z zadaniami podzielonymi na: a) działania o charakterze stałym, realizowane w sposób ciągły; b) działania wynikające z analizy realizacji planu za rok poprzedni, realizowanych projektów, programów. Dodatkowo Dyrektor ŚDS opracowywała sprawozdania z realizacji ww. planu za dany rok, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 1531-1605)

³⁶ Uchwała Nr XLVIII/454/97 Rady Miasta Opola z dnia 20 listopada 1997 r.

³⁷ Wraz ze zmianą Statutu w czerwcu 2008 r. ŚDS uzyskał nazwę Magnolia.

³⁸ Stosownie do regulacji § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

³⁹ Zmiana regulaminu organizacyjnego ŚDS wprowadzona zarządzeniem Nr OR-I.0050.795.2022 Prezydenta Miasta Opola z dnia 30 grudnia 2022 r.

⁴⁰ Zgodnie z § 5 regulaminu organizacyjnego od poniedziałku do piątku od 8.00 do 16.00 z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy.

⁴¹ W godzinach 15.15-16.00 był czas na uzupełnianie dokumentacji i przygotowanie do zajęć następnego dnia.

⁴² Termin przekazania planu pracy do uzgodnienia z Wojewodą Opolskim każdorazowo ustalono na 30 listopada roku poprzedniego.

⁴³ Programy działalności domu dla wszystkich jego typów pochodziły z 17 grudnia 2013 r. W przypadku typu A – dla osób przewlekle psychicznie chorych, opracowany i zatwierdzony nowy program działalności domu 26 lipca 2023 r.

⁴⁴ Przykładowe mierniki określające stopień realizacji celu to: 1/ liczba zajęć wspierająco-aktywizujących w miesiącu (planowana wartość do osiągnięcia - 143); 2/ frekwencja uczestników domu (planowana wartość do osiągnięcia - 70%); 3/ liczba osób korzystających z rozmów z psychologiem w miesiącu (planowana wartość do osiągnięcia - 22).

Według stanu na 1 stycznia i na 31 grudnia danego roku, liczby uczestników nie różniły się (2024 r.) lub różniły się nieznacznie (w 2022 r. 89 i 90, w 2023 r. 90 i 88). Średnia miesięczna liczba uczestników ŚDS wyniosła w latach 2022-2024 odpowiednio: 90, 91 i 90, z czego uczestników domu typu A i B było: 65, 64 i 63; a typu C było: 25, 27 i 27. Najmłodszy i najstarszy uczestnik miał w poszczególnych latach 2022-2024 odpowiednio: 19 i 91 lat; 19 i 92 lata; 21 i 93 lata. Swoje uczestnictwo w ŚDS zakończyło: 20 osób w 2022 r., 21 w 2023 r. i 25 w 2024 r., w tym 14 osób w powodu samodzielnej rezygnacji (sześć w 2023 r. i osiem w 2024 r.). Do przyczyn ustania uczestnictwa osób w ŚDS (poza rezygnacją) należały: umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej⁴⁵ lub zakładzie opiekuńczo-leczniczym, silne pogorszenie stanu zdrowia lub zgon. W trzech przypadkach przyczyną ustania uczestnictwa w ŚDS było podjęcie pracy, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 52, 58a, 119-142)

W latach 2022-2024 łączna liczba oczekujących na przyjęcie do ŚDS wynosiła 12, z czego dziesięć osób oczekiwało na przyjęcie do domu typu C. Spośród osób oczekujących, przyjęto trzy osoby w 2024 r. i cztery w 2025 r. Przyczyną rezygnacji z oczekiwania pozostałych trzech osób było pogorszenie stanu zdrowia, w tym stan jednej z nich spowodował konieczność umieszczenia tej osoby w DPS.

(akta kontroli str. 777-781)

Dyrektor ŚDS prowadziła listę oczekujących na przyjęcie. Pomimo braku wytycznych co do zasad / kolejności przyznawania miejsc w ŚDS, wypracowano praktykę rozpatrywania zgłoszeń osób zainteresowanych otrzymaniem wsparcia w następujący sposób: (...) *w przypadku wolnego miejsca kontaktujemy się w pierwszej kolejności telefonicznie z osobą, która oczekuje najdłużej, informujemy o wolnym miejscu i możliwym terminie przyjęcia. Po uzyskaniu potwierdzenia gotowości osoby w zakresie korzystania z usług ŚDS, proszę osobę lub jej opiekuna o przyjęcie do ŚDS po odbiór pisma dotyczącego uzgodnionego terminu przyjęcia (...) dokument ten osoba przedstawia w MOPR.* Dyrektor ŚDS dodała, że o dacie przyjęcia decydowała kolejność (chronologia) złożonych dokumentów wstępnie kwalifikujących do pobytu w ŚDS; dokumenty osób oczekujących (kwestionariusz wywiadu, kserokopie zaświadczeń lekarskich) układane były w segregatorze odpowiednio do kolejności dostarczania zaświadczeń lekarskich.

(akta kontroli str. 777-781)

Nie wystąpiły przypadki, w których oczekującymi na przyjęcie były osoby z wydaną już decyzją administracyjną, co wynikało z ustalonego trybu przyjmowania do ŚDS polegającego na tym, że przekazanie przez osobę zainteresowaną wniosku do Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu⁴⁶ zawsze poprzedzało pisemne uzgodnienie z Dyrektorem ŚDS terminu przyjęcia uczestnika. Od daty ww. uzgodnień do daty wydania decyzji przez Dyrektora MOPR upływało około 14 dni⁴⁷ (najdłuższy okres to 27 dni).

⁴⁵ Dalej: DPS.

⁴⁶ Dalej: MOPR.

⁴⁷ Czas od złożenia wniosku o przyjęcie do ŚDS do czasu wydania decyzji administracyjnej był jeszcze krótszy i wynosił średnio 7 dni.

Data przyjęcia do ŚDS w decyzji administracyjnej wydanej przez Dyrektora MOPR była tożsama z datą zawartą w piśmie o uzgodnieniu terminu przyjęcia do ŚDS.

(akta kontroli str. 1200-1206)

Na podstawie 15 prawomocnych decyzji administracyjnych w sprawie skierowania do ŚDS, wydanych przez pracownika MOPR⁴⁸ (na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta) stwierdzono, że każdorazowo określano okres na jaki ustalono pobyt w ŚDS. W sytuacji przedłużenia czasu na jaki skierowano osobę z zaburzeniami psychicznymi do ŚDS, organ wydawał nową decyzję administracyjną. Wszystkim decyzjom administracyjnym nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na *wyjątkowo ważny interes strony spowodowany jej trudną sytuacją życiową, tj. koniecznością zabezpieczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w ośrodku wsparcia.*

(akta kontroli str. 997-1008, 1086-1121)

Z uzasadnienia decyzji administracyjnych wynikało, jakiego typu zaburzenia psychiczne dotyczyły wnioskodawcy, co determinowało przydzielenie do domu określonego typu. W przypadku uczestnika ubezwłasnowolnionego, wniosek podpisywał ustanowiony opiekun prawny.

(akta kontroli str. 997-1008)

Na podstawie informacji⁴⁹ pozyskanych z Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Opolu stwierdzono, że spośród 54 uczestników dziewięciu z nich (16,6%) wykonywało pracę (na podstawie umowy o pracę lub zlecenia) – w różnych okresach lat 2022-2024. Troje spośród dziewięciu pracujących osób z zaburzeniami psychicznymi jednocześnie korzystało z usług ŚDS (5,5%). Natomiast dwie osoby miały status osoby bezrobotnej zarejestrowanej w powiatowym urzędzie pracy (3,7%).

Pierwszy ze wskazanych przypadków pracy w trakcie okresu korzystania z usług ŚDS dotyczył uczestnika, który dwukrotnie uczęszczał do ŚDS, tj. 1/ od 2 listopada 2022 r. do 2 stycznia 2024 r. - wykonywanie pracy trwało łącznie 30 dni⁵⁰; 2/ od 3 czerwca 2024 r. do dnia kontroli – wykonywanie pracy trwało łącznie 52 dni (od 8 listopada 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.).

Jak wyjaśniła Dyrektor ŚDS, (...) *przy uzgadnianiu terminu przyjęcia uczestnika do ŚDS nie dysponowałam informacjami o wykonywaniu przez niego pracy, natomiast z informacji pozyskanych już w trakcie pobytu wynikało, że p.[...] podjął pracę na okres próbny w systemie zmianowym [praca w porze nocnej]. Uczestnik nie przedstawił do wglądu żadnej umowy, dlatego trudno było stwierdzić, czy było to prawdą. Podjęcie pracy przez p.[...] skutkowało pogorszeniem się jego kondycji psychicznej oraz zmęczeniem wynikającym z pracy w porze nocnej, a w dalszej perspektywie nadmiernym spożywaniem alkoholu. (...) Po kolejnym przyjęciu p. [...] sytuacja wyglądała podobnie jak w poprzednim okresie. Pan [...] podjął pracę, którą*

⁴⁸ Oprócz Dyrektora MOPR decyzje podpisywane były przez kierowników rejonu opiekuńczego w MOPR.

⁴⁹ Informacja prezentowała dane aktualne na 31 sierpnia 2025 r.

⁵⁰ Od 20 grudnia 2022 r. do 1 stycznia 2023 r. umowa o pracę (10 dni) oraz od 11 stycznia 2023 r. do 31 stycznia 2023 r. umowa zlecenie (20 dni).

przerwał ze względu na pogorszenie zdrowia oraz problemy osobiste (praca w porze nocnej). Nie przedstawił również wtedy żadnej umowy do wglądu. W trakcie zatrudnienia korzystał z usług ŚDS, w tym z zajęć w swojej grupie terapeutycznej oraz miał możliwość spożycia ciepłego posiłku obiadowego, skorzystania z kąpieli i wyprania odzieży. Powyższe krótkie okresy zatrudnienia wskazują, że uczestnik nie był jeszcze gotowy do podjęcia pracy (...).

Od 1 stycznia 2025 r. uczestnik już nie pracuje i korzysta regularnie z zajęć ŚDS.

(akta kontroli str. 1267-1271)

Jak zapewniła Dyrektor ŚDS informacje o wykonywaniu pracy przez ww. uczestnika powzięto na etapie jego uczestnictwa w ŚDS. W trakcie pierwszego i drugiego pobytu⁵¹ ww. uczestnika w ŚDS wydano łącznie pięć decyzji administracyjnych⁵² Dyrektora MOPR.

(akta kontroli str. 1155-1161, 1174-1175)

W drugim przypadku, uczestniczka korzystała z usług ŚDS w okresie od 14 kwietnia 2022 r. do 1 sierpnia 2023 r.⁵³, wykonywanie pracy trwało natomiast łącznie 210 dni (od 1 kwietnia 2021 r. do 31 maja 2022 r., a następnie od 2 stycznia 2023 r.)

(akta kontroli str. 997-1008, 1072-1079)

Jak wyjaśniła Dyrektor ŚDS, przy uzgadnianiu terminu przyjęcia pani [...] do ŚDS nie dysponowałam informacjami o wykonywaniu przez nią pracy, natomiast z informacji pozyskanych już w trakcie pobytu wynikało, że pani [...] w godzinach wczesno porannych wykonuje prace porządkowe (sprząta). Uczestniczka nie przedstawiła do wglądu żadnej umowy, dlatego trudno było stwierdzić, czy czynności, które wykonuje przed przyjazdem do nas wynikają z formalnej umowy. Zatrudnienie pani [...] nie wpłynęło na jej frekwencję w ŚDS, gdyż praca, którą wykonywała odbywała się poza godzinami pracy ŚDS.

Dodatkowo Dyrektor ŚDS wyjaśniła: (...) *osobiście przeprowadziłam z uczestniczką rozmowę nt. złożenia przez nią rezygnacji z uczestnictwa w zajęciach w ŚDS, jednak pani [...] prosiła, żeby dać jej trochę czasu, gdyż nie chce zostać bez pracy i bez możliwości uczęszczania do ośrodka (...) Postanowiłam dać pani [...] czas, żeby samodzielnie podjęła decyzję o rezygnacji z uczestnictwa w ŚDS.*

W rezultacie przeprowadzonej rozmowy uczestniczka skierowała do właściwego miejscowo organu pomocy społecznej⁵⁴ wniosek dotyczący rezygnacji z uczestnictwa w ŚDS z dniem 31 lipca 2023 r.

(akta kontroli str. 1267-1271)

W trzecim przypadku, po uzyskaniu decyzji o skierowaniu do ŚDS na okres od 2 września 2024 r. do 29 listopada 2024 r., uczestniczka była obecna była w ŚDS sześć razy (ostatni raz 11 września 2024 r.⁵⁵), po czym zrezygnowała

⁵¹ Przerwa trwała od 3 stycznia 2024 r. do 2 czerwca 2024 r. (5 miesięcy).

⁵² Odpowiednio dwie decyzje w trakcie pierwszego pobytu i trzy decyzje o skierowaniu na kolejne okresy uczestnictwa w ŚDS⁵² w trakcie drugiego pobytu.

⁵³ Decyzja wskazywała na okres 3 lat od 14 czerwca 2022 r. do 30 czerwca 2025 r.

⁵⁴ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie.

⁵⁵ Powyższe wynikało z dokumentacji zbiorczej ŚDS.

z uczestnictwa w ŚDS⁵⁶. Uczestniczka podjęła pracę 23 września 2024 r., zatrudnienie nie przypadało zatem na okres korzystania z usług ŚDS.

(akta kontroli str.1267-1271)

W latach 2022-2024 w lokalnych warsztatach terapii zajęciowej⁵⁷:

- nie wystąpiły przypadki przyjęcia do tych WTZ osób z zaburzeniami psychicznymi, które uprzednio uczestniczyły w ŚDS;
- w przypadku WTZ w Opolu względem dziewięciu uczestników WTZ podjęto decyzję o skierowaniu ich do ośrodka wsparcia⁵⁸ *ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy*; a w przypadku WTZ w Siołkowicach Starych nie wystąpiły takie przypadki⁵⁹;
- w przypadku obu lokalnych WTZ, ich kierownicy nie mieli wiedzy o ewentualnych indywidualnych dokonanych przez uczestników zgłoszeniach do innych ośrodków wsparcia.

(akta kontroli str. 1200-1206)

Jak poinformowała Prezes Zarządu Fundacji DOM, *przejście osoby z WTZ lub Zakładu Aktywności Zawodowej do ŚDS jest naturalną kolejnością wspierania uczestnika lub pracownika w procesie rehabilitacji społecznej. Po zakończeniu wsparcia w ww. miejscach prowadzonych przez Fundację DOM, osoba z niepełnosprawnością lub jej opiekun otrzymują informacje o możliwości i zasadach dalszego wsparcia w innych placówkach w Opolu i województwie opolskim, m.in. w ŚDS prowadzonym przez Fundację DOM oraz w ŚDS Magnolia.*

(akta kontroli str. 1200-1203)

Dyrektor ŚDS wyjaśniła, że lokalne WTZ nie zwracały się nigdy o przekazanie informacji w sprawie wolnych miejsc w ŚDS Magnolia.

(akta kontroli str. 640, 1272-1274)

Współpraca ŚDS z lokalnymi z WTZ sprowadzała się do spotkań z uczestnikami tych placówek w czasie Opolskich Dni Osób z Niepełnosprawnościami (we wrześniu każdego roku), a także innych wydarzeń, co zostało opisane w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Dyrektor ŚDS nie korzystała w roku 2022 z uprawnienia do zamknięcia domu. W latach 2023-2024 dom był zamknięty w pojedyncze dni; w 2023 r. łącznie 4 dni⁶⁰, w kolejnym 2024 r. 5 dni⁶¹.

(akta kontroli str. 640, 799, 1272-1274)

⁵⁶ Po 21 dniach od wydania decyzji uczestniczka podjęła zatrudnienie na podstawie umowy o pracę 23 września 2024 r.

⁵⁷ Dalej: WTZ. Na podstawie informacji przekazanych przez Prezes Zarządu Fundacji DOM Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym, tj. WTZ w Opolu oraz przez Kierownika WTZ Caritas Diecezji Opolskiej, tj. WTZ w Siołkowicach Starych.

⁵⁸ Fundacja DOM, która prowadzi WTZ w Opolu prowadziła również własny ŚDS.

⁵⁹ Do żadnego ŚDS na terenie powiatu opolskiego.

⁶⁰ Tj. 2 maja 2023 r., 9 czerwca 2023 r. 14 sierpnia 2023 r. i 13 listopada 2023 r.

⁶¹ Tj. 2 stycznia 2024 r., 2 maja 2024 r., 31 maja 2024 r., 16 sierpnia 2024 r. i 24 grudnia 2024 r.

2. ŚDS dysponował dwiema ogrodzonymi nieruchomościami gruntowymi. Oba budynki⁶² przekazano dla domu w trwały zarząd na czas nieoznaczony. odpowiednio decyzjami Zarządu Miasta w 2000 r. i Prezydenta Miasta w 2015 r. Jeden z budynków ŚDS o łącznej powierzchni użytkowej 630,5 m² przeznaczono dla 60 uczestników (dom typu A i B). Natomiast drugi budynek ŚDS⁶³ o łącznej powierzchni użytkowej 192 m² przeznaczono dla 24 uczestników (dom typu C). W obu domach powierzchnia przypadająca na jednego uczestnika wynosiła co najmniej 8 m², przy czym osiągnięcie ww. standardu w przypadku domu typu C przypadało na 31 grudnia 2022 r. i było możliwe wyłącznie poprzez zmniejszenie liczby uczestników (z 30 do 24).

(akta kontroli str. 1396-1413, 1476-1528)

Przeprowadzone oględziny obu budynków⁶⁴ przeznaczonych na działalność statutową ŚDS, w tym wszystkich pomieszczeń służących zajęciom i treningom z uczestnikami, a także pomieszczeń sanitarnych dla uczestników, wykazały dochowanie standardów. Przestrzenie komunikacyjne budynku typu A i B były wolne od barier architektonicznych, gdyż budynek był wyposażony w windę do przewożenia osób niepełnosprawnych; główne drzwi wejściowe do budynku posiadały odpowiednią szerokość (1,20 m), co umożliwiało wjazd wózkiem. W przypadku domu typu C stwierdzono, że podjęto skuteczne działania na rzecz wyeliminowania barier architektonicznych w postaci schodów. W budynku tym, na zewnątrz znajdowała się platforma dźwigowa, umożliwiającą osobom ze szczególnymi potrzebami łatwe przedostanie się do drzwi wejściowych; z kolei wewnątrz budynku znajdowała się platforma i krzesło dźwigowe, co z kolei umożliwiało ww. osobom komunikację między piętrami połączonymi schodami.

(akta kontroli str. 1476-1528)

Oba budynki wyposażono w udogodnienia zapewniające dostępność komunikacyjno-informacyjną dla osób ze szczególnymi potrzebami. Należały do nich przenośne pętle indukcyjne (po jednej w każdym budynku) i tablice tyflograficzne (po dwie w każdym budynku), a na każdej kondygnacji znajdowała się jedna tablica informująca o rozkładzie pomieszczeń w sposób wizualny i dotykowy. Z kolei przy wejściu głównym zamontowano urządzenie przywoławcze (dzwonek). W budynkach pomieszczenia do zajęć z uczestnikami były wyposażone w meble i pozostałe sprzęty odpowiadające rodzajowi prowadzonych zajęć (stoły i krzesła, fotele, narożnik, stanowiska komputerowe, wyposażenie kuchni). Ponadto, w domu typu A i B znajdowała się sala gimnastyczna ze sprzętem sportowym i rekreacyjnym, która była miejscem odbywania terapii ruchowej oraz służyła jako miejsce organizowanych kilka razy w roku uroczystych spotkań rodzin uczestników.

W obu budynkach znajdowały się sale aktywizacji i terapii zajęciowej (sale wielofunkcyjne⁶⁵), których wyposażenie obejmowało sprzęty do treningu samoobsługi, jak np. żelazko, deskę do prasowania, suszarkę do włosów,

⁶² Przy ulicy Dambonia oraz przy ulicy Stoińskiego w Opolu.

⁶³ Zaadaptowany dom jednorodzinny z dużym ogrodem, w strefie wolnej od hałasu.

⁶⁴ Obrazujące stan na 25 sierpnia 2025 r.

⁶⁵ Standard rozporządzenia wymaga co najmniej dwóch wielofunkcyjnych pomieszczeń do prowadzenia działalności wspierającej, aktywizującej i rehabilitacyjnej, między innymi w formie treningów.

maszynkę do golenia, pralkę automatyczną, zmywarę. W budynkach znajdowały się również pracownie kulinarne, przy czym przygotowywanie codziennego gorącego posiłku odbywało się w domu typu A i B, gdzie pracownia kulinarna była wyposażona w urządzenia typowe dla kuchni, w tym: stół metalowy, piec konwekcyjno-parowy, zmywarę, zamrażarkę, taboret elektryczny. W obu domach zapewniono pokój do indywidualnego poradnictwa psychologicznego, pełniący również funkcję pokoju wyciszenia, a także pomieszczenie służące celom wsparcia socjalnego (specjalista pracy socjalnej obejmował opieką uczestników obu domów).

(akta kontroli str. 1476-1528)

Na zewnątrz budynku typu A i B po obu jego stronach (przy obu wejściach do budynku) usytuowane były w widocznych miejscach dwie tablice z oznaczeniem miejsca do zbiórki do ewakuacji. W przypadku domu typu C - według stanu na 25 sierpnia 2025 r. - nie było oznaczonego miejsca do zbiórki do ewakuacji. Ponadto wewnątrz budynku nie zorganizowano tzw. miejsca oczekiwania wewnątrz budynku (jako alternatywę dla punktu zbiórki do ewakuacji), tj. miejsca, w którym w razie ewakuacji zbierają się osoby ze szczególnymi potrzebami. Opis powyższego zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1476-1528)

Dla obu budynków ŚDS prowadzono książki obiektów budowlanych, w których odnotowano przeprowadzenie wszystkich wymaganych⁶⁶ przeglądów rocznych i pięcioletnich. Z protokołów przeglądów okresowych wynikało, że stan techniczny obu obiektów i jego instalacje spełniały warunki bezpieczeństwa użytkowania.

(akta kontroli str. 986-993)

3. Stan zatrudnienia w ŚDS wraz z etatyzacją według stanu na 31 grudnia każdego z lat objętych kontrolą wynosił odpowiednio:

- 23 pracowników (22,5 etatów⁶⁷), w tym dziesięciu terapeutów, trzech terapeutów / psychologów, trzech opiekunów medycznych, trzech opiekunów medycznych (0,75 opiekun medyczny, 0,25 robotnik), specjalista pracy socjalnej, a także kierownictwo ŚDS (dyrektor oraz zastępca dyrektora), sekretarka, konserwator i robotnik gospodarczy;
- 22 pracowników (21,5 etatów), w tym dziewięciu terapeutów, trzech terapeutów / psychologów, specjalista pracy socjalnej, trzech opiekunów medycznych (0,80 opiekun medyczny, 0,20 robotnik), a także niezmienny skład kierownictwa i tzw. pracowników administracyjno-gospodarczych;
- 23 pracowników (22,5 etatów), w tym dziewięciu terapeutów, czterech terapeutów / psychologów, pracownik socjalny, trzech opiekunów medycznych, a także niezmienny skład kierownictwa i tzw. pracowników administracyjno-gospodarczych.

Z porównania stanu zatrudnienia z planem ujętym w załączniku do Projektu planu finansowego na rok (...) ⁶⁸ wynikało, że zatrudnienie i etatyzacja nie odbiegały od zaplanowanych wartości w 2024 r. Z kolei we wcześniejszych

⁶⁶ Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.).

⁶⁷ Niepełne etaty dotyczyły konserwatora i opiekuna medycznego / robotnika gospodarczego.

⁶⁸ Projekt planu wynagrodzeń osobowych pracowników na dany rok – szczegółowe wyliczenie.

dwóch latach istniała różnica jednego etatu⁶⁹, co wynikało z odejścia pracownika (terapeuta / kierownik Działu Merytorycznego) 23 września 2022 r.

(akta kontroli str. 2, 119-142, 900-921)

Dyrektor ŚDS legitymowała się wykształceniem wyższym na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w ŚDS, ukończyła studia podyplomowe w zakresie organizacji i zarządzania w placówkach opiekuńczych i pomocy społecznej oraz posiadała kilkuletnie doświadczenie zawodowe w zakresie realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi (praca pielęgniarki w placówce podstawowej opieki zdrowotnej i opieki w DPS).

(akta kontroli str. 876-899)

Od daty zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego z 8 sierpnia 2019 r.⁷⁰ w ŚDS przewidziano stanowisko zastępcy dyrektora, a zawarcie umowy o pracę z osobą na tym stanowisku nastąpiło 27 stycznia 2020 r. Do zadań zastępcy dyrektora należało m.in. koordynowanie zadań działu obsługi, realizacja postępowań związanych z zamówieniami publicznymi, prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz ochrona przeciwpożarowa.

(akta kontroli str. 2, 10-22)

Analiza dokumentacji osobowej⁷¹ pracowników ŚDS wykazała, że zatrudniona kadra spełniała szczegółowe wymogi wykształcenia, kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego⁷².

(akta kontroli str. 200-205, 940-951)

Skład zespołu wspierająco-aktywizującego⁷³ obejmował w zależności od okresu funkcjonowania domu 18-19 osób. W zespole uczestniczyły osoby zatrudnione na stanowiskach: Dyrektor ŚDS, terapeuta / psycholog (3-4 osoby), terapeuta (9-10 osób), specjalista pracy socjalnej (1 osoba), opiekun medyczny (3 osoby). W skład zespołu nie wchodziła: zastępca dyrektora, sekretarka, pracownik gospodarczy i konserwator.

(akta kontroli str. 833-837)

Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu w wybranych sześciu miesiącach lat objętych kontrolą (luty i październik każdego roku) wyniósł: w 2022 r. – 19,35 i 18,35 etatu; w 2023 r. – 17,35 i 17,80 etatu; w 2024 r. – 17,80 i 18,80 etatu.

W każdym z badanych miesięcy wskaźnik ten nie był niższy od wskaźników wymaganych dla danego typu domu⁷⁴.

⁶⁹ W 2022 r. stan planowany 24 osoby, tj. 23,5 etatu, według stanu na 31 grudnia 2022 r. – 23 osoby, tj. 22,5 etatu; w 2023 r. stan planowany 23 osoby, tj. 22,5 etatu, stan na 31 grudnia 2023 r. – 22 osoby, tj. 21,5 etatu.

⁷⁰ Zarządzenie nr OR-I.0050.530.2019 Prezydenta Miasta Opola z dnia 8 sierpnia 2019 r.

⁷¹ Prowadzonej w Centrum Usług Wspólnych w Opolu.

⁷² Określone w rozporządzeniu w sprawie ŚDS oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1638, ze zm.)

⁷³ Dalej: zespół.

⁷⁴ Co odpowiadało § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS, tj. nie mniej niż jeden pracownik zespołu na siedmiu uczestników domu typu A oraz na pięciu uczestników domu typu B i C.

Nieznaczne odchylenie wskaźnika zatrudnienia wystąpiło w dwóch badanych miesiącach. I tak, w październiku 2022 r. odnotowano różnicę o 0,46 etatu⁷⁵; w lutym 2023 r. o 0,89 etatu. Powyższe nie miało wpływu na prawidłowość świadczonych usług wsparcia.

(akta kontroli str. 669-766, 832-863)

Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników zespołu w latach 2022-2024 wynosiło odpowiednio: 5,3 tys. zł, 6,6 tys. zł oraz 7,2 tys. zł. Średnie miesięczne wynagrodzenie mieściło się w przedziałach⁷⁶: a) w 2022 r. – od 5,8 tys. zł⁷⁷ do 12,24 zł⁷⁸; b) w 2023 r. – od 5,4 tys. zł do 12,8 tys. zł; c) w 2024 r. – od 6,4 tys. zł do 16,1 tys. zł⁷⁹.

(akta kontroli str. 770-771)

W latach 2022-2024 pracownikom ŚDS zorganizowano łącznie dziewięć różnych szkoleń. Cztery szkolenia⁸⁰ przeprowadził bezpłatnie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu; pozostałe pięć zorganizowano odpłatnie w siedzibie ŚDS. Jednemu z terapeutów zapewniono udział w dwudniowej konferencji w ramach Opolskiego Forum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży. W każdym roku objętym kontrolą szkolenia organizowano w sposób, który pozwalał pracownikom na udział w nich przynajmniej dwa razy w roku. Oprócz szkolenia *Trening umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami komunikacji werbalnej* (7 grudnia 2022 r.⁸¹), pozostała tematyka szkoleniowa⁸² obejmowała: stres i wypalenie zawodowe u pracowników ŚDS; zachowania trudne w codziennym życiu osoby w spektrum autyzmu – wybrane strategie wspierania procesu zarządzania emocjami; udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej; szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji z uwzględnieniem osób o szczególnych potrzebach.

(akta kontroli str. 787-794, 1207-1447, 1616-1626)

W latach 2022 - 2024 zadania wykonywane przez pracownika socjalnego, nie były poddane superwizji⁸³.

Dyrektor ŚDS wyjaśniła, że *specjalista pracy socjalnej nie była w badanym okresie poddawana superwizji, gdyż decyzja o chęci skorzystania z niej należy do pracownika. W badanym okresie specjalista pracy socjalnej nie zgłaszała pracodawcy takiej potrzeby.*

(akta kontroli str. 777-778, 780-781)

⁷⁵ Powinno być: 18,81 zamiast 18,35 oraz 18,24 zamiast 17,35.

⁷⁶ Od wynagrodzenia najniższego do najwyższego.

⁷⁷ Średnie wynagrodzenie miesięczne jednego z terapeutów.

⁷⁸ Średnie wynagrodzenie miesięczne kierownika jednostki kontrolowanej.

⁷⁹ W kwocie tej znajdowała się odprawa emerytalna oraz nagroda jubileuszowa.

⁸⁰ W 2022 r. dwa szkolenia: nawiązywanie satysfakcjonującego kontaktu z seniorami, udzielanie wsparcia emocjonalnego osobie starszej (25-26 maja 2022 r.) oraz organizowanie czasu wolnego osób starszych w zakresie rehabilitacyjnym, kulturalnym i edukacyjnym (29-30 czerwca 2022 r.). W 2023 r. dwa szkolenia: opieka nad osobą z demencją (26-27 czerwca 2023 r.) oraz efektywna komunikacja międzypokoleniowa (5-6 lipca 2023 r.).

⁸¹ Poprzednie szkolenie odbyło się 13 grudnia 2019 r.

⁸² W każdym roku szkolenia odbywały się w miesiącach: czerwiec lub lipiec oraz grudzień.

⁸³ Wskazywanej w art. 121a ustawy o pomocy społecznej.

W 2024 r. ŚDS skorzystał z dofinansowania do wynagrodzeń pracowników w ramach rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”⁸⁴. Kwota wypłaconych dodatków motywacyjnych przypadających na 22 pracowników ŚDS wyniosła 113,2 tys. zł (tj. średnio 5,1 tys. zł). Szczegółowe przedziały kwotowe i liczba pracowników wyniosły: 6,0 tys. zł (sześciu pracowników); 5,8 - 5,9 tys. zł (pięciu pracowników); 5,2 - 5,7 tys. zł (czterech pracowników); 3,7 - 4,8 tys. zł (trzech pracowników); 1,7 - 3,3 tys. zł (czterech pracowników⁸⁵). W zestawieniu dotacji na rozwój ŚDS w 2024 r. ujęto kwotę wydatków na ww. dofinansowanie w wysokości 134,9 tys. zł⁸⁶.

(akta kontroli str. 915-921a)

4. Na podstawie analizy losowo wybranej dokumentacji indywidualnej 15 uczestników ŚDS⁸⁷ ustalono, że:

- dla wszystkich uczestników po trzymiesięcznym okresie uczestnictwa opracowywano IPPWA⁸⁸, zgodnie z wymogami określonymi w § 7 ust. 6-7 rozporządzenia w sprawie ŚDS; wzór planu zawierał stałe elementy, tj. datę przyjęcia do ŚDS, okres niezbędny do realizacji IPPWA, cel główny, cele szczegółowe, metody aktywizacji, dodatkowe zalecenia;
- każdy IPPWA był przygotowany w sposób zindywidualizowany przez terapeutę, w którego grupie funkcjonował od trzech miesięcy dany uczestnik;
- IPPWA były podpisane przez uczestnika lub opiekuna, jak również były realizowane w porozumieniu z ww. osobami;
- wskazywany *okres niezbędny do realizacji IPPWA* nie wykroczał (był taki sam lub krótszy) poza okres wskazany w decyzji administracyjnej;
- dla wszystkich objętych próbą uczestników prowadzono dokumentację indywidualną, która oprócz IPPWA zawierała dokumenty uzasadniające uczestnictwo w ŚDS (decyzje administracyjną o skierowaniu do ŚDS, orzeczenia o niepełnosprawności – o ile uczestnik je miał), notatki terapeuty prowadzącego grupę, które dotyczyły kondycji fizycznej i psychicznej, funkcjonowania w życiu codziennym i społecznym, aktywności w terapii;
- w ramach treningu kulinarnego uczestnikom zapewniono codziennie gorący posiłek obiadowy;
- jeden uczestnik (z domu typu B) korzystał z usługi dowożenia na zajęcia w ŚDS oraz odwożenia do miejsca zamieszkania⁸⁹.

(akta kontroli str. 1000-1071)

⁸⁴ Wprowadzony uchwałą nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027; M.P. z 2025 r. poz. 505.

⁸⁵ Terapeuta, który pracował do 31 sierpnia 2024 r.

⁸⁶ Kwotę tą stanowiły pełne wydatki poniesione w ramach tego zadania, czyli łącznie dodatki brutto – 113,2 tys. zł, składki pracodawcy – 19,5 tys. zł, fundusz pracy – 2,2 tys. zł.

⁸⁷ Po pięciu uczestników z każdego roku objętego kontrolą.

⁸⁸ Indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego.

⁸⁹ Transport specjalistyczny dla osób z niepełnosprawnościami realizowany był na terenie miasta Opola na podstawie Regulaminu usług transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami – mieszkańców miasta Opola mających trudności w poruszaniu się (załącznik do zarządzenia Nr OR-I.0050.839.2023 Prezydenta Miasta Opola z dnia 18 grudnia 2023 r.)

Spotkania zespołu, z których sporządzano protokoły (podpisywane przez jego członków) organizowano z wymaganą częstotliwością, tj. co najmniej raz na sześć miesięcy. W 2022 r. przeprowadzono 23 spotkania (osiem dotyczyło domu typu A i B; a 15 typu C), w 2023 r. przeprowadzono 27 spotkań (15 dotyczyło domu typu A i B; a 12 typu C); w 2024 r. 28 spotkań (17 dotyczyło domu typu A i B; a 11 typu C). Przedmiotem corocznych spotkań w styczniu było każdorazowo omówienie efektów IPPWA za II półrocze roku poprzedniego, z kolei corocznie w lipcu – za I półrocze danego roku. Pomiędzy ww. cyklicznymi posiedzeniami, odbywały się spotkania dotyczące omówienia IPPWA jednostkowych uczestników albo uczestników, dla których upływał termin realizacji planu lub była potrzeba ewentualnej ich modyfikacji. W badanej próbie nie było przypadków modyfikacji IPPWA.

(akta kontroli str. 1009-1011, 1024-1025)

W latach 2022-2024 nie wystąpiły przypadki, aby zespół wnioskował do organu prowadzącego o umożliwienie uczestnikowi skorzystania z innych form wsparcia w celu kontynuacji procesu usamodzielnienia, w szczególności poprzez odpowiednie formy rehabilitacji zawodowej lub zatrudnienia.

W przypadku osób, które w latach 2022-2024 po raz pierwszy uzyskały skierowanie do ŚDS (pięciu uczestników w badanej próbie), pierwsza decyzja organu przewidywała trzymiesięczne uczestnictwo w ŚDS. Każdorazowo krótko przed upływem tego okresu - w trakcie posiedzenia zespołu - dokonywano oceny funkcjonowania nowoprzyjętego uczestnika w grupie terapeutycznej, a także uzgodnienia okresu czasu, w którym będzie kontynuowane wsparcie i aktywizacja uczestnika w ŚDS. Nie było przypadków, w których po okresie trzymiesięcznego uczestnictwa w ŚDS, zespół ocenił negatywnie możliwość zaproponowania uczestnikowi IPPWA.

(akta kontroli str. 640, 1000-1014)

Każdy z 15 uczestników ujęty był w dokumentacji zbiorczej ŚDS⁹⁰. Dokumentacja ta była prowadzona na bieżąco i czytelnie. Oprócz ewidencji uczestników prowadzonej przez Dyrektora ŚDS w sposób chronologiczny (według dat przyjęcia do ŚDS), poszczególni terapeuci odnotowywali w dziennikach zajęć obecność uczestników w danej pracowni, tematykę zajęć oraz ewentualne uwagi o aktywności uczestników. Uczestnicy z kolei każdorazowo potwierdzali obecność w ŚDS własnoręcznym podpisem na liście obecności.

(akta kontroli str. 640, 1000-1014, 1024, 1032-1050, 1054-1071)

Uczestnicy objęci próbą badawczą korzystali z następującego zakresu usług: trening funkcjonowania w życiu codziennym⁹¹, trening umiejętności interpersonalnych⁹², trening umiejętności spędzania wolnego czasu⁹³, pomoc

⁹⁰ Która odpowiadała wymogom § 24 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁹¹ Trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych.

⁹² Kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami w grupie a także z osobami bliskimi oraz z innymi osobami w miejscach użyteczności publicznej np. podczas zakupów oraz w środkach komunikacji publicznej, a także w instytucjach kultury.

⁹³ Rozwijanie zainteresowań audycjami radiowymi, telewizyjnymi, literaturą, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych.

w dostępie do niezbędnych świadczeń socjalnych⁹⁴, niezbędna opieka, zajęcia ruchowe, terapia relaksacyjna, poradnictwo psychologiczne. Zakres ten odpowiadał zaleceniom IPPWA, w ramach których zapewniona była dostępność zajęć zarówno grupowych, jak też indywidualnych, w tym poradnictwa psychologicznego. W przypadku uczestnika poruszającego się na wózku, przewidziano w IPPWA przede wszystkim trening nakierowany na poprawę sprawności kondycyjnej i koordynacyjnej, wskazując jako metody osiągnięcia tego celu zajęcia ruchowe, gimnastykę (ćwiczenia zręcznościowe, wzmacniające i rozciągające). W przypadku dwóch uczestników z domu typu C, w IPPWA dominował cel szczegółowy *usprawnianie pamięci i innych funkcji poznawczych*.

(akta kontroli str. 1000-1008)

W ŚDS nie prowadzono zajęć klubowych przeznaczonych dla osób oczekujących na przyjęcie lub dla byłych uczestników, ze względu na brak zainteresowania ze strony tych osób.

W latach 2022-2024 nie wpłynęły skargi związane z udzielaniem wsparcia uczestnikom, jak również z oczekiwaniem na miejsce w ŚDS.

(akta kontroli str. 872, 1742)

5. Dyrektor ŚDS opracowywała oraz przekazywała terminowo Wydziałowi Polityki Społecznej OUW oraz organowi prowadzącemu⁹⁵ sprawozdania z działalności ŚDS w roku budżetowym (za lata 2022-2024). Sprawozdania zawierały wszystkie wymagane elementy oraz informacje⁹⁶, a dane w nich zawarte były rzetelne. Do ww. sprawozdań zarówno Wydział Polityki Społecznej OUW, jak i organ prowadzący, nie wnosili uwag, ani nie kierowali wniosków o usprawnienie funkcjonowania domu.

(akta kontroli str. 119-142)

ŚDS podlegał ponadto obowiązkowi sprawozdawczemu wynikającemu z aktów prawa wewnętrznego Miasta⁹⁷. Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w ramach nadzoru nad działalnością miejskiej jednostki organizacyjnej przeprowadzał analizę i ocenę jednostki, co polegało na sprawdzeniu stopnia realizacji celów, zaplanowanych zadań i efektów ich realizacji⁹⁸. W przedkładanych sprawozdaniach Dyrektor ŚDS dokonywała zestawienia zarówno planowanej do osiągnięcia wartości miernika, jak również osiągniętej jego wartości. Ocenie za pomocą mierników podlegały ponadto: zapewnienie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie przez uczestników możliwości samodzielnego pełnienia ról społecznych i życiowych.

⁹⁴ Konsultacje ze specjalistą pracy socjalnej.

⁹⁵ Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

⁹⁶ Dotyczące m.in. form i efektów prowadzonej działalności, zasobów ŚDS, zrealizowanych zadań, co określone było w § 25 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁹⁷ Obowiązująca procedura dokonywania ocen miejskich jednostek organizacyjnych uregulowana została w zarządzeniu Nr OR-I.0050.242.2023 Prezydenta Miasta Opola z dnia 5 kwietnia 2023 r., zmieniającym zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu oceniania miejskich jednostek organizacyjnych; procedura ta została sporządzona na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz § 5 pkt 7 Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Opola stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr OR-I-0152-94/2006 Prezydenta Miasta Opola z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Opola.

⁹⁸ Sprawozdania z realizacji planu pracy za rok poprzedni (oceniany) obejmowały: opis realizacji działań statutowych, określenie stopnia realizacji rocznego planu pracy, realizacji zadań bieżących zleconych przez komórkę nadzorującą, stopnia i prawidłowości realizacji zaleceń pokontrolnych, odbioru społecznego jednostki.

Ostatni z ww. mierników był weryfikowany poprzez liczbę zebrań zespołu wspierająco-aktywizującego, a także osiągnięcia uczestników według przyjętej skali ocen w domu typu A i B oraz typu C.

(akta kontroli str. 1538-1605)

6. ŚDS współpracował z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Opolu oraz ośrodkami pomocy społecznej z gmin, których mieszkańcy korzystają ze wsparcia w ŚDS. Zakres współpracy obejmował przede wszystkim ustalanie terminów przyjęć do ŚDS.

(akta kontroli str. 1260-1265)

W badanym okresie ŚDS współpracował z osobami oraz podmiotami działającymi na rzecz integracji społecznej uczestników⁹⁹, realizując tym samym. Do najważniejszych aktywności i form współpracy należały:

- stały kontakt z rodzinami, opiekunami, bliskimi uczestników ŚDS (wymiana informacji o uczestniku, przyjmowanych lekach, funkcjonowaniu uczestnika poza ŚDS);
- współpraca z podmiotami leczniczymi (ze Szpitalem Specjalistycznym im. Św. Jadwigi w Opolu oraz Specjalistycznym Szpitalem im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach)¹⁰⁰;
- organizacja praktyk dla studentów kształcących się w charakterze opiekunów;
- współpraca z Fundacją Spinacz oraz Centrum Demokracji Lokalnej w Opolu w ramach działań na rzecz propagowania rekreacji i sportu wśród osób niepełnosprawnych¹⁰¹;
- udział uczestników w Festiwalu Polskiej Piosenki i Twórczości Osób Niepełnosprawnych (grudzień 2023 r. i 2024 r.);
- współpraca z innymi ŚDS w województwie opolskim, przy okazji corocznego Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Artystycznej Środowiskowych Domów Samopomocy pn. Festiwal Opolskich Talentów¹⁰².

Współpraca w zakresie integracji społecznej w zdecydowanie mniejszym stopniu dotyczyła uczestników domu typu C. I tak, w 2024 r. uczestnicy brali udział w warsztatach organizowanych przez Fundację Wyspy Pamięci z Warszawy, które odbywały się w Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu. Z kolei w 2023 r. w ramach wizyt studyjnych pracowników Urzędu Miasta w Kaliszu w ramach projektu unijnego „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”, uczestnicy domu typu C towarzyszyli gościom zwiedzającym budynek przy ulicy Stoińskiego.

(akta kontroli str. 640a, 1260-1265)

7. W grudniu 2023 r. Wojewoda Opolski przeprowadził kontrolę kompleksową w ŚDS *w zakresie jakości usług świadczonych przez dom oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami*. W trakcie tej kontroli stwierdzono uszkodzenie nawierzchni drogi przed jednym z dwóch wejść do domu typu AB.

⁹⁹ Wymóg § 21 pkt 9 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

¹⁰⁰ Uczestnictwo w pikniku z okazji Dni Solidarności z Osobami Chorującymi Psychiczenie, który odbywał się w ogrodzie przyszpitalnym, przy ulicy Wodociągowej w Opolu.

¹⁰¹ Umożliwiono uczestnikom korzystanie z zajęć popołudniowych i weekendowych na Politechnice Opolskiej, wycieczkę do Jarnołtówka, imprezie mikołajkowej, wyjściu na basen.

¹⁰² W Przeglądzie bierze udział 15 placówek z województwa opolskiego pracujących z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Funkcjonowanie domu i pozostałe poddane kontroli kwestie dotyczące ŚDS w obu lokalizacjach zostały ocenione jako prawidłowe, a do ŚDS nie zostały wystosowane zalecenia pokontrolne.

(akta kontroli str. 179-199)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Na zewnątrz budynku ŚDS typu C nie zapewniono oznakowania punktu zbiórki dla celów ewakuacji, co stanowiło naruszenie § 4 ust. 2 pkt 4 lit. f) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów¹⁰³.

(akta kontroli str. 1476-1528)

Zgodnie z § 4 ust. 2 pkt 4 lit. f) rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej, właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków oraz placów składowych i wiat, z wyjątkiem budynków mieszkalnych jednorodzinnych, oznakowują miejsca zbiórki do ewakuacji znakami zgodnymi z Polskimi Normami.

Jednostka kontrolowana dysponowała wiedzą na temat obowiązków związanych z wymogami ww. rozporządzenia, o czym świadczyło powierzenie inspektorowi ochrony przeciwpożarowej dokonania aktualizacji Instrukcji obowiązującej od 30 października 2020 r. oraz zlecenie szkolenia pracowników ŚDS (w tym osób kierownictwa ŚDS) z zakresu ochrony ppoż. i ewakuacji z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 1229-1233, 1616-1621a)

Stwierdzony 25 sierpnia 2025 r. brak oznaczenia miejsca do zbiórki do ewakuacji przy budynku C, w trakcie kontroli NIK¹⁰⁴ został uzupełniony, tzn. tablicę umieszczono we właściwym miejscu¹⁰⁵.

(akta kontroli str. 1529-1530)

Prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz ochroną przeciwpożarową należało do zadań Zastępcy Dyrektora ŚDS.

Jak wyjaśniła Zastępcza Dyrektora, *brak tablicy informującej o miejscu zbiórki do ewakuacji było wynikiem niedopatrzenia. Tablica została już wcześniej zakupiona i powinna była zostać powieszona przez pracownika ŚDS [konserwatora].*

(akta kontroli str. 36-37, 1616-1621a)

OCENA CZĄSTKOWA

ŚDS skutecznie świadczył usługi, które odpowiadały obowiązującym standardom. Prowadzono rzetelnie dokumentację zbiorową i indywidualną uczestników. Osoby przyjmowano do ŚDS zgodnie z rozstrzygnięciem wynikającym z decyzji administracyjnych. Po upływie trzymiesięcznego okresu uczestnictwa, dla osoby nowoprzyjętej opracowywany był IPPWA, który służył do oceny, czy zasadnym jest przedłużenie pobytu uczestnika na kolejny okres. Zespół składał się z kadry terapeutów, pracownika socjalnego i opiekunów

¹⁰³ Dz. U. z 2010 r. poz. 719, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

¹⁰⁴ Niezwłocznie po przekazaniu protokołu oględzin kierownikowi jednostki.

¹⁰⁵ Tablicę o miejscu zbiórki do ewakuacji umieszczono na ogrodzeniu domu typu C.

medycznych o wymaganych kwalifikacjach. ŚDS aktywnie współpracował też z podmiotami określonymi w § 21 rozporządzenia w sprawie ŚDS, w celu integracji swoich uczestników z ich rodzinami i zewnętrznymi instytucjami. W dniu oględzin stwierdzono jednak, że na zewnątrz jednego z budynków nie było oznaczonego miejsca do zbiórki do ewakuacji, co uzupełniono w trakcie kontroli.

IV. Uwagi i wnioski

Uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 18 listopada 2025 r.

Kontroler

Celina Augustyn

główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Opolu

Dyrektor

z up. Janusz Madej

p. o. Wicedyrektora

/podpisano elektronicznie/